

ירושלים, כ"ד באדר תשע"ז
22 במרץ 2017
17LM2545
במו00 - 1601441b

לכבוד
חבר הכנסת משה גפני
יו"ר ועדת הכספים
משכן הכנסת, ירושלים

נכבדי שלום,

הנדון: דין וחשבון המפקחת על הבנקים בנושא מעילות במערכת הבנקאית לשנת 2016

בהתאם לסעיף 2ד8 לפקודת הבנקאות

כללי

1. ביום 1.6.04 תוקנה פקודת הבנקאות, 1941 (להלן – הפקודה). בסעיף 1ד8 לפקודה נקבע כי תאגיד בנקאי ידווח למבקר הפנימי ולמפקח על הבנקים על חשש סביר שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה כהגדרתה בסעיף האמור. בסעיף 2ד8 נקבע כי המפקח על הבנקים יגיש דין וחשבון שנתי לוועדת הכספים של הכנסת ובו פרטים על מעילות שדווחו למפקח כאמור בסעיף 1ד8.

2. אופן פעולת הפיקוח על הבנקים בנושא זה

2.1. דיווח לפיקוח - בהוראת ניהול בנקאי תקין 351 – מעילות של עובדים ושל נושאי משרה (להלן – ההוראה) ובהוראת דיווח לפיקוח על הבנקים 808, הסדיר המפקח על הבנקים את מתכונת הדיווח, מועד הדיווח, הסכום המינימלי לדיווח ופרטים נוספים (מצ"ב ההוראות). כך נקבע כי סכום הדיווח המינימלי עבור אירוע בארץ הינו 15,000 ש"ח ועבור אירוע בחו"ל הינו 15,000 דולרים של ארה"ב.

כמו כן, נקבע כי דיווח ראשוני יוגש מיד עם גילוי האירוע ולא יאוחר מ- 7 ימים מיום גילויו. נקבעה גם חובת דיווח מיידית על אירועים מהותיים, כמו אירועים בהם יש חשש לנזק של מעל 2% מהון הבנק או 10 מיליוני ש"ח (הנמוך שבהם), מעורבות עובדים בכירים יחסית או מעילה בתחום פעילות רגיש.

2.2. הטיפול בפיקוח - ניתן לתמצת את הטיפול של הפיקוח על הבנקים במעילות המדווחות על פי החוק בשלבים הבאים:

2.2.1. עם קבלת הדיווח מעריך הפיקוח את מהותיות המעילה מהיבטים כמו שיטת המעילה, סכום הנזק, הסיכון שמעילה מסוג זה מציבה לבנק ו/או למערכת הבנקאית וכד'. לצורך כך, הפיקוח על הבנקים מקיים בדרך כלל בשלב ראשון בירור עם המבקר הפנימי ו/או עם המנכ"ל, ו/או עם בעלי תפקידים רלוונטיים אחרים בתאגיד הבנקאי המדווח. בין שאר הפרטים שנבדקים בשלב זה: דרגת החומרה שהמבקר הפנימי מייחס לאירוע ופרטים ראשוניים על נסיבות האירוע אשר המבקר הפנימי הספיק לברר.

2.2.2. בהתאם לצורך, מתבקש הבנק להעביר לפיקוח על הבנקים את דוח הבדיקה/הביקורת הפנימי לכשיושלם ו/או פרטים ונתונים נוספים אשר נחוצים לצורך ניתוח השלכות האירוע.

2.2.3. אם הפיקוח על הבנקים סבור כי מאפייני המעילה מחייבים בדיקה מעמיקה יותר – לדוגמא, כאשר מאפייני המעילה מעידים על כשל מהותי במערכות הבקרה בבנק, אזי, יחידת הביקורת של הפיקוח על הבנקים תיכנס לביצוע ביקורת בתאגיד הבנקאי. על בסיס ממצאי ומסקנות הביקורת והמידע שהתקבל כאמור לעיל נקבעים הצעדים שיש לדרוש מהבנק או מהמערכת לנקוט.

3. דין וחשבון לשנת 2016

להלן דין וחשבון על המעילות שדווחו לפיקוח על הבנקים בשנת 2016, בהתאם לסעיף 278 לפקודה.

2015	2016	
10	13	מספר הדיווחים
1.36	4.16	סכום המעילות (במיליוני ש"ח)
0.65	3.45	סכום הנזק במקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה (במיליוני ש"ח) ¹
0.15	3.45	סכום הפיצוי ששולם ללקוחות במקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה (במיליוני ש"ח) ²
10	11	מספר המעילות שהסתיימו בפיטורין/הפסקת עבודה/השעיה של העובד המועל ³
9	12	מספר המקרים שהועברו לטיפול המשטרה/פרקליטות ⁴
6	9	מספר המקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה

3.1. במהלך שנת 2016 דווחו 13 מעילות לעומת 10 בשנת 2015⁵.

3.2. סכום המעילות שדווחו ב- 2016 מוערך בכ-4.16 מיליון ש"ח, הגידול ביחס לשנה קודמת נובע בעיקרו מאירוע יחיד בסכום של 3.4 מיליון ש"ח אשר הטיפול בו עדיין נמשך.

¹ באירוע מעילה אחד טרם התברר סכום הנזק ללקוחות, טיפול הפיקוח על הבנקים באירוע זה נמשך.

² הפער בין סכום הנזק במקרים בהם נפגעו לקוחות לבין סכום הפיצוי ששולם ללקוחות בשנת 2015, נובע ממעילה אחת שהטיפול בעניינה נמצא בערכאות משפטיות.

³ בשנת 2016 שני אירועי מעילה לא הסתיימו בפיטורין, באירוע אחד לא אותרה זהות המועל (מעילה בסכום כולל של 10,000 יורו). באירוע שני המועל אינו עובד של בנק אלא של ספק משנה ולפיכך אין לבנק שליטה על הליך הפיטורין (בסכום כולל של 8,000 ש"ח).

⁴ בשנת 2016 לא דווח למשטרה על אירוע אחד, מכיוון שהפעולה לא בוצעה לטובתה האישית של העובדת ולא נגרם נזק לבנק או ללקוחותיו (העובדת פוטרה מהבנק).

⁵ בשנת 2016 הדיווח כולל 5 מעילות שדווחו לפיקוח על אף שסכומן מתחת לרף הדיווח הנדרש כאמור בסעיף 2.1 לעיל (בסכום כולל של 24,000 ש"ח) וזאת בשל דיווח לרשות אחרת. בשנת 2015 הדיווח כולל 4 מעילות שדווחו לפיקוח על אף שסכומן מתחת לרף הדיווח הנדרש כאמור בסעיף 2.1 לעיל (בסכום כולל של 25,000 ש"ח) וזאת בשל דיווח לרשות אחרת.

3.3. הטיפול של הפיקוח על הבנקים, בהתאם לשלבים שהוגדרו לעיל, הסתיים ב-8 מהאירועים שדווחו בשנת 2016, ב-5 אירועים אחרים שדווחו בשנת 2016 הטיפול עדיין נמשך. לגבי מקרים שדווחו בשנת 2015, הטיפול של הפיקוח על הבנקים הסתיים ב-9 אירועים⁶, באירוע אחד הטיפול עדיין נמשך².

3.4. בכל המקרים בהם נפגעו לקוחות כתוצאה ממעילה והטיפול בהם הסתיים, הלקוחות פוצו על מלוא הנזק שנגרם להם כתוצאה מהמעילה.

3.5. בכל יתר המקרים שטופלו על ידי הפיקוח על הבנקים והטיפול בהם הסתיים, לא התגלו ממצאים מהותיים, כגון פגיעה רחבה בלקוחות או ליקוי בקרה מהותי שעלול להוות איום על יציבות התאגיד הבנקאי וגם לא נמצאו ממצאים שהצביעו על בעיה רוחבית במערכת הבנקאית.

בכבוד רב,

ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

העתק: טמיר כהן, מנהל הוועדה

⁶ בשנת 2015 הסתיים הטיפול ב-4 אירועים, ובשנת 2016 הסתיים הטיפול ב-5 אירועים.

המפקח על הבנקים : ניהול בנקאי תקין [4] (12/04)

מעילות של עובדים ונושאי משרה – הוראה 351, עמ' 1

מעילות של עובדים ונושאי משרה (12/04)

מבוא

1. (א) סעיף 1ד8 לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן: הסעיף) מחייב תאגיד בנקאי לדווח למבקר הפנימי ולמפקח על הבנקים על חשש סביר שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה כהגדרתה בסעיף (להלן: אירוע).
- לפי הנדרש בסעיף המפקח יקבע את אופן הדיווח למפקח, מועדו, הסכום המינימלי לדיווח וכן כל פרט אחר שימצא לנכון.
- (ב) הוראה זו מפרטת את אופן הדיווח למפקח, מועדו, הסכום המינימלי לדיווח ופרטים נוספים.

תחולה

2. הוראה זו תחול על כל התאגידים הבנקאיים ותאגידי העזר, וידווחו גם אירועים שהתרחשו בשלוחות שמחוץ לישראל, הן בסניפים והן בחברות הבנות.

דיווח

3. (א) הנהלת תאגיד בנקאי תדווח לפיקוח על הבנקים דיווח ראשוני על כל אירוע שיש חשש סביר שסכומו יעלה על:
- (1) אירוע בארץ - סך 15,000 ש"ח;
- (2) אירוע בחו"ל - סך \$15,000 ארה"ב.
- (ב) הדיווח הראשוני יוגש מיד עם גילוי האירוע ולא יאוחר מ-7 ימים מיום גילוי האירוע, ויכלול את כל הפרטים הידועים לתאגיד הבנקאי, כאמור בסעיף קטן (ה).
- (ג) דיווח מלא על האירוע יוגש תוך שבוע מסיום בדיקת האירוע ובסמוך לדיווח על מסקנות בדיקת האירוע להנהלת התאגיד הבנקאי, אך לא יאוחר מחודשיים מיום גילוי האירוע.
- (ד) אירוע מהותי כאמור בסעיף 4 ידווח מיידית באמצעות CYBER ARC.
- (ה) דיווח יכלול תיאור מלא של האירוע לרבות מועד האירוע, השיטה, הסכום או שווה ערך, הסניף בו אירע, שם העובד או נושא המשרה החשוד במעילה ותפקידו. בתיאור השיטה יובהרו הליקויים בבקרה הפנימית, אם היו, שאפשרו את האירוע. כמו כן, תפורט בדיווח הדרך בה נתגלה האירוע.
- (ו) דיווחים לפי הוראה זו יישלחו למנהל היחידה למידע ולדיווח בפיקוח על הבנקים בירושלים, במתכונת שנקבעה בהוראת הדיווח לפיקוח מסי' 808 (דוח על מעילות של עובדים ונושאי משרה).

המפקח על הבנקים : ניהול בנקאי תקין [4] (12/04)

מעילות של עובדים ונושאי משרה – הוראה 351, עמ' 2

אירועים מהותיים

4. הנהלת כל תאגיד בנקאי תגדיר מהו אירוע מהותי לצורך הוראה זו, ובלבד שהאירועים הבאים ייחשבו כמהותיים :

- (1) אירוע בו הסכום או שווה הערך עלולים לעלות על 2% מהון התאגיד הבנקאי או 10,000,000 ש"ח, לפי הנמוך מביניהם ;
- (2) החשוד באירוע משמש בתפקיד בכיר (כגון מנהל מחלקה ומעלה) ;
- (3) אחד מהחשודים בקנוניה בין שני עובדים ויותר הינו מורשה חתימה בשם הבנק ;
- (4) האירוע חל בתחום פעילות רגיש (כגון : המסחר בבורסה, הפעילות בחדר העסקאות) ;
- (5) אירוע שדווח לרשות אחרת (כגון רשות ניירות ערך), אך למעט דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, אלא אם נתקיים בו תבחין נוסף מן התבחינים לקביעת אירוע כאירוע מהותי.

5. הדיווח לפיקוח על הבנקים אינו במקום דיווח על פי הוראה מס' 301 (דירקטוריון ורואה חשבון), או למשטרת ישראל או לכל גורם אחר, כמתחייב על-פי דין או הוראות גופי פיקוח אחרים.

* * *

רוח על מעילות של עובדים ונושאי משרה

תחולה

1. הוראה זו חלה על כל התאגידים הבנקאיים ותאגידי העזר כנדרש בסעיף 1d8. לפקודת הבנקאות, 1941, ובהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 351 (מעילות של עובדים ונושאי משרה) (להלן ההוראה). כמו כן, יש לדווח גם על אירועים שהתרחשו בשלוחות מחוץ לישראל, הן בסניפים והן בחברות הבנות.

מועד הגשת הרוח

2. (א) דיווח ראשוני כאמור בסעיף 3(ב) להוראה יש להגיש מיד עם גילוי האירוע, ולא יאוחר מ-7 ימים ממועד זה.
- (ב) דיווח מלא כאמור בסעיף 3(ג) להוראה יש להגיש תוך שבוע מסיום בדיקת האירוע ובסמוך לדיווח על מסקנות הבדיקה להנהלת התאגיד הבנקאי, אך לא יאוחר מחודשיים מיום גילוי האירוע.
- (ג) דיווח מיידי כאמור בסעיף 4 להוראה יש להגיש מיד עם קרות אירוע מהותי .

דרך הדיווח

3. (א) דיווחים כאמור בסעיף 2. לעיל יש לשלוח ליחידה למידע ולדיווח בפיקוח על הבנקים על גבי טופס שדוגמתו מצורפת בזה.
- (ב) הדיווח יישלח כקובץ באמצעות תקשורת מחשבים באינטרנט, בטכנולוגיה המאובטחת, המשמשת את בנק ישראל.
- (ג) שם הקובץ יהיה MLbbbbbbxxyy כאשר :
- bbbbbb – קוד הבנק בן 5 ספרות ;
- xx – מס' סידורי של הדיווח באותה שנה, לדוגמה דיווח מס' 1 תסומן 01;
- yy – שנת הדיווח, לדוגמה שנת 2010 תסומן בספרות 10.

הגדרות

4. משמעות כל מונח בהוראה זו תהא כהגדרתו בהוראה מס' 351.

הנחיות כלליות

5. הדיווח יכלול תיאור מלא של האירוע לרבות מועד האירוע, השיטה, הסכום או שווה ערך, הסניף בו אירע, שם העובד או נושא המשרה החשוד במעילה ותפקידו. בתיאור השיטה יובהרו הליקויים בבקרה הפנימית, אם היו, שאפשרו את האירוע. כמו כן תפורט בדיווח הדרך בה נתגלה האירוע.

מוגבל ביותר מסחרי

תאריך _____

סימוכין _____

דיווח על מעילה של עובד/ נושא משרה בתאגיד בנקאי

שם התאגיד הבנקאי _____ מס' התאגיד הבנקאי _____

מס' אירוע _____ סוג הדיווח: (1- ראשוני, 2- מיידי, 3- דוח מלא, 4- אחר)
(ייקבע ע"י התאגיד הבנקאי, ויצויין בכל הדיווחים הקשורים לאותו אירוע).

שם העובד/ נושא המשרה החשוד במעילה _____ תפקיד _____

מקום האירוע (סניף/יחידה) _____

תאריך/ תקופת האירוע _____

סכום או שווה ערך _____ סכום לא ידוע, אך קיים חשש שיעלה על סך 15,000 ₪ / \$ 15,000 ארה"ב

תאריך גילוי _____ תאריך סיום הבדיקה _____

תיאור האירוע לרבות השיטה _____

אופן הגילוי _____

האם דווח לגורם חיצוני (משטרה/ הרשות לניירות ערך/ הרשות לאיסור הלבנת הון/ רשות פיקוחית בחו"ל/ אחר
(פרט) _____ ובאיזה תאריך? _____

ליקויים בבקרה הפנימית ופעולות שננקטו בעקבות האירוע _____

שם המדווח _____ תפקיד _____ חתימה _____

(טופס מס' 4.06.10.001.00)